

REFERAT FRA 2. KONSULTASJONSMØTE 02.05.07

Saksnr.: 07/106

Tilstede: *Fra staten:*
Kommunal- og regionalminister Åslaug Haga, barne- og likestillingsminister Karita Bekkemellem, miljøvernminister Helen Bjørnøy (på starten av møtet), landbruks- og matminister Terje Riis-Johansen (på slutten av møtet), olje- og energiminister Odd Roger Enoksen, statssekretær Dag Henrik Sandbakken (KRD), statssekretær Bjørn Arild Gram (FIN), statssekretær Rigmor Aasrud (HOD), statssekretær Lisbet Rugtvedt (KD), statssekretær Laila Gustavsen (AID) og statssekretær Randi Øverland (KKD) (på slutten av møtet)

Fra KS:
Leder Halvdan Skard, Odd Arild Kvaløy, Bjørg Tysdal Moe, Oddleif Olavsén, Thorleif Vikre og Lars Sæland Lauvhjell

Dato: 2. mai 2007, kl. 11.50-14.00 i R5

Møteleder: Åslaug Haga

Referent: Inga Gjerdalen (KRD)

1. Konsultasjonsmøtet

Tema for det 2. konsultasjonsmøtet var:

- Signering av samarbeidsavtaler
- Demografisk utvikling – nye beregninger (notat fra TBU)
- Måloppnåelse foregående år basert på foreløpige KOSTRA-tall (notat fra TBU)
- Reformert og utbygging av tjenestetilbudet (enkeltsaker fra departementene)
- Nye kostnadsberegningssaker

Kommunal- og regionalminister Åslaug Haga ønsket velkommen til møtet og sa det var gledelig at man innledningsvis skulle undertegne to samarbeidsavtaler mellom staten og kommunesektoren, henholdsvis *Samarbeidsavtale om Grønne energikommuner* og *Avtale om styrket samarbeid mellom Arbeids- og velferdsetaten og utdanningsmyndighetene i kommuner og fylkeskommuner*.

Samarbeidsavtale om Grønne energikommuner

Haga sa at avtalen om *Grønne energikommuner* er en nyvinning, der utgangspunktet er at alle parter erkjenner at man må ta tak lokalt for å nå målet om reduserte klimagassutslipp. Haga understreket at det er utgifter knyttet til arbeidet, men også penger å spare.

Miljøvernminister Helen Bjørnøy uttrykte at hun deler Hagas innledende synspunkter og sa at det er svært viktig at det jobbes for å legge til rette for miljøvennlige løsninger og produkter. Bjørnøy sa videre at avtalen om *Grønne energikommuner* er ett av mange virkemiddel for å få dette til.

Olje- og energiminister Odd Roger Enoksen understreket at det er viktig at kommunene har en pådriverrolle for reduksjon i klimagassutslipp særskilt knyttet til infrastruktur og boliger. Norge er ikke lenger nettoeksportør av strøm, men bruker mer strøm enn vi produserer. Enoksen sa behovet for energieffektivisering er stort og at regjeringen vurderer tiltak for at ENOVA kan bidra enda mer til dette arbeidet enn de gjør i dag.

KS leder Halvdan Skard sa at mange kommuner har kommet langt i sitt miljøarbeid, og at han opplever et sterkt engasjement og ”trøkk” fra kommunene som er i gang med å lage klimaplaner. Skard understreket videre at det er viktig å ha ambisiøse, men realistiske mål for dette arbeidet. Skard sa videre at KS ønsker å bli trukket inn i regjeringens arbeid med klimameldingen før den fremmes for Stortinget.

Avtale om styrket samarbeid mellom Arbeids- og velferdsetaten og utdanningsmyndighetene i kommuner og fylkeskommuner

Statssekretær Laila Gustavsen påpekte at man trenger et godt samarbeid mellom arbeids- og velferdsetaten og kommunene om utfordringer knyttet til felles målgrupper. Arbeids- og inkluderingsdepartementet er glad for at man gjennom avtalen kan bidra til dette.

Skard kommenterte at han er spesielt glad for at det nå er på plass et samarbeid om videregående opplæring i forbindelse med avtalen, men at det framover også er viktig å etablere samarbeid om dem som av ulike årsaker ikke har fått fullført grunnopplæringen.

I overgangen til det ordinære konsultasjonsmøtet orienterte Haga om at hun også videre vil bidra til å ha en god prosess med KS knyttet til oppfølging av forvaltningsmeldingen.

Skard orienterte om at KS har gjennomført en evaluering av konsultasjonsordningen sammenlignet med den danske ordningen og overleverte evalueringsrapporten. Skard spilte videre inn spilleautomater og turnus i pleie- og omsorgssektoren som saker under eventuelt.

2. Det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2007

2.1 Nye utgiftsberegninger fra TBU

Haga sa hun registrerer at det er befolkningsvekst i Norge, som isolert sett trekker i retning av økte utgifter til kommunale tjenester. De nye demografiberegningene fra TBU anslår økte utgifter i 2008 på i overkant av 1,5 mrd. kroner, gitt uendrede gjennomsnittskostnader og dekningsgrader. Haga fremhevet at dette må dekkes inn, før man kan legge opp til aktivitetsvekst. Haga viste til at regjeringen har notert seg de nye beregningene i forbindelse med arbeidet med budsjettet for 2008.

2.2 Tjenesteproduksjon og ressursinnsats i 2006

Haga viste til at de foreløpige KOSTRA-tallene bl.a. angir en økt dekning på barnehageområdet og en vekst innenfor pleie- og omsorgssektoren på 3900 årsverk. I tillegg var hun glad for at barnevernet har hatt en vekst. Haga sa hun har notert seg at det kun er en svak vekst på skole, noe som viser at kommunesektoren prioriterer barnehager. Mange kommuner har også brukt midler til å styrke netto driftsresultat.

Skard sa det er viktig at man er enige om at noe av midlene skal brukes til å styrke netto driftsresultat og til vedlikehold. Han var videre opptatt av at utgiftsveksten som følger av de nye demografiberegningene dekkes opp.

KS var videre opptatt av at det innenfor pleie- og omsorgssektoren både blir flere brukere av hjemmebaserte tjenester og at utgiftene nå dreies fra den eldste til den yngste aldersgruppen. KS viste til at 1/3 av brukerne innen hjemmetjenesten nå er under 67 år, og 2/3 av utgiftene går til denne gruppen. KS vil arbeide videre med å dokumentere denne trenden. KS understreket at det er viktig at det er tilstrekkelig midler igjen til et verdig tjenestetilbud til den eldste aldersgruppen.

Haga var positiv til at KS ser nærmere på utviklingen i ressursfordelingen mellom aldersgruppene innenfor pleie- og omsorgssektoren.

Haga refererte deretter til det viktige, men vanskelige, arbeidet med utvikling av kvalitetsmåling som bl.a. pågår i KOSTRA og i effektivitetsnettverkene. Hun understreket at det er viktig å jobbe videre med å utvikle både den kvalitative og den kvantitative målingen.

Skard sa seg enig i at videre utvikling av kvalitetsmåling er viktig framover.

Statssekretær Randi Øverland fra Kultur- og kirke departementet sa det er et problem at KOSTRA-tallene publiseres sent, og at hun i denne sammenheng ønsket å signalisere at Kultur- og kirke departementet derfor har stor nytte av KS sin budsjettundersøkelse i budsjettprosessen.

3. Kommunesektorens oppgaver og tjenesteproduksjon

Helse- og omsorgsdepartementet

Statssekretær Rigmor Aasrud innledet med at omsorgsmeldingen viser at 1/3 av brukerne i hjemmetjenestene er under 67 år, jf. diskusjon under pkt. 2. Hun understreket at det er en utfordring at omsorgstjenester nå i større grad går til yngre brukere. Aasrud berømmet deretter kommunene for om lag 3900 nye årsverk innen pleie- og omsorgssektoren i 2006, særskilt fordi de nye årsverkene i hovedsak er besatt av faglærte.

Aasrud sa videre at hun er enig med KS i at forsterket legebemannning ved sykehjemmene er komplisert og at det er viktig å se på utdanningsopplegg og turnus for å motivere flere til å jobbe på sykehjem. Hun sa det var positivt at KOSTRA-tallene synes å vise en økning i antall legeårsverk i sykehjem i 2006.

KS understreket at de ser muligheten for flere legeårsverk i sykehjemmene, men at de både ønsker og trenger bistand fra staten for å klare dette.

Kunnskapsdepartementet

Statssekretær Lisbet Rugtvedt uttrykte glede over KOSTRA-tallene for barnehager i 2006 og sa at hvis tempoet fortsetter ligger man godt an i forhold til målene for 2007.

Kunnskapsdepartementet vil følge kommunene tett gjennom året, særskilt de større bykommunene som har lange ventelister.

Rugtvedt refererte videre til KS sin merknad knyttet til bufferkapasitet og fri etableringsrett. Hun viste til at det allerede har vært diskusjoner omkring disse temaene, rammefinansiering og lovfestet rett til barnehage, men at regjeringen foreløpig ikke har konkludert på disse spørsmålene.

Skard viste til at nødvendig bufferkapasitet ved full barnehagedekning må finansieres, før barnehagefinansieringen legges inn i kommunenes rammetilskudd. Skard viste også til at det er behov for å gi tilskudd til utbygging av permanente barnehagelokaler – til erstatning for midlertidige lokaler - i perioden etter at full dekning er nådd.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Skard viste til at KS har tatt opp forsøk med oppgavedifferensiering i brev til Arbeids- og inkluderingsdepartementet og at tilbakemeldingen fra departementet i hovedsak er negativt. Han sa videre at KS støtter en videreføring av Osloforsøket.

Barne- og likestillingsdepartementet

Statsråd Karita Bekkemellem innledet med at hun er glad for at det inngått en samarbeidsavtale for løft av barnevernet som kan bidra til mer kvalitativ og faglig hjelp enn tidligere. Bekkemellem sa videre at hun opplever at barnevernet på mange måter er avpolitisert etter avviklingen av barnevernsnemdene og ser behovet for et sterkere løft innenfor barnevern. Det er særskilt grunn til å være bekymret for kommuner og bydeler som har mange fristoversittelser og henleggelse. Hun understreket også behovet for å ta ut potensialet som ligger i samarbeidet mellom det statlige og kommunale barnevernet, og behovet for å få til et sterkere interkommunalt samarbeid.

Bekkemellem sa videre at det skjer mye nytt innenfor barnevernet, bl.a. bruk av nye metoder. Staten ønsker en vridning fra institusjoner til nærmiljøtiltak, som også er mer kostnadseffektive. I arbeidet mot et mer effektivt barnevern har Barne- og likestillingsdepartementet hatt regionale møter der alle landets kommuner har vært invitert. Det planlegges i tillegg nye regionale konferanser over hele landet om nye metoder i barnevernet. Bekkemellem sa at departementet ønsker en bedre oversikt over situasjonen i kommunene, i tillegg til videre dialog, innspill og bidrag fra kommunesektoren.

Skard svarte at staten og kommunesektoren har en felles interesse i å få til et bedre barnevern, og at regionale konferanser er et positivt tiltak. KS jobber med flere tiltak knyttet til barnevernsavtalen, bl.a. er folkevalgtprogrammet utvidet med barnevern, det er egne effektivitetsnettverk på barnevernsområdet og det er lagt ut mye informasjon på nett, samtidig som KS har en løpende dialog med kommunene også på dette feltet. Likevel kan det fortsatt gjøres mer. Skard sa videre at enkelttilfeller alltid vil dukke opp, og at det er viktig å løse problemene slik at strid mellom for eksempel BUF-etat og kommuner ikke fører til at noen ikke får den hjelpen de trenger.

Bekkemellem kommenterte at det er viktig å løse strid i saker der ansvarsfordelingen ligger i ulike lovverk og at det er behov for samordning. Hun understreket viktigheten av at enkelttilfellene spesielt av hensyn til dem det gjelder, ikke havner i rettsapparatet. Bekkemellem viste også til at barnevernet får en del tilfeller som psykiatrien burde fått, og at barnevernsansvarlig urettmessig får skylden for at tilbudet blir for dårlig.

KS understreket at satsing på barne- og ungdomspsykiatrien er viktig også i forhold til barnevernet. KS viste videre til at de var enig i intensjonen bak omstillingen fra institusjonsplasser til nærmiljøtiltak, men understreket betydningen av rolleavklaring og tilstrekkelig finansiering. Bekkemellem understreket at vi ikke er i en situasjon der vi ikke har behov for institusjoner, det handler også om at nye metoder må tas i bruk i hele landet.

Aasrud kommenterte grenseflaten mellom barnevern og rus/psykiatri og sa at forslaget om ventelistegaranti som er lagt fram av Helse- og omsorgsdepartementet har stort fokus i departementet.

Kommunal- og regionaldepartementet

Skard viste til at innspillet knyttet til omleggingen av den statlige bostøtten fra terminvise til månedlige utbetalinger ble spilt inn fra medlemmene, på bakgrunn av at dette medfører uforutsette merutgifter for kommunene i 2007 som ikke blir kompensert.

Denne saken ble meldt inn svært sent. Det har ikke vært mulig å gi et fullstendig svar, men Haga merket seg den generelle kritikken. Hun viste også til at det har vært dialog mellom Husbanken og KS om omleggingen, og at hun ønsker å avvente resultatet av denne dialogen før hun ev. uttaler seg nærmere om saken.

Finansdepartementet

Skard tok opp forslag fra KS om unntak fra dokumentavgift ved overføring av eierskap til kommunale boliger fra stiftelser til kommunene selv.

Statssekretær Bjørn Arild Gram viste til Finansdepartementets svar på KS henvendelse i brev av 22.12.06. Departementet har ikke hatt anledning til å vurdere forslaget på nytt, da saken ble meldt inn til konsultasjonsmøtet svært sent. Det ble enighet om å ta opp saken på det 3. konsultasjonsmøtet.

4. Orienteringssaker

Kunnskapsdepartementet

Rugtvedt viste til diskusjonen omkring bærbare pc-er, jf. forslag til endringer i opplæringsloven, og understreket at det ikke gis strengere restriksjoner nå en tidligere. Fylkeskommunene kan selv velge om de ønsker å organisere opplæringen på en slik måte at elevene må ha bærbar pc. Rugtvedt har merket seg at ikke alle tar med i regnestykket at det er lagt midler inn i rammetilskuddet til kjøp av læremidler. Hun sa at departementet vil legge vekt på informasjon til kommunesektoren etter at lovforslaget legges fram for Stortinget.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Gustavsen viste til at staten har satt av 53 mill. kroner til innføring av kvalifiseringsprogram i 2007, og at fordelingen mellom kommunene vil bli tatt opp i Revidert nasjonalbudsjett 2007. Gustavsen sa videre at det burde ha vært et møte med KS om fordelingen. Arbeids- og

inkluderingsdepartementet imøtekommer derfor KS sin merknad. I forbindelse med statsbudsjettet for 2008 vil Arbeids- og inkluderingsdepartementet i samråd med KS, vurdere nærmere om det er aktuelt med et mindre fastbeløp slik at det blir tatt høyde for at alle kommuner trenger et visst minimumsbeløp til å planlegge iverksetting av ordningen. Teksten i materialet endres i tråd med dette.

KS merket seg innspillet fra Gustavsen og vil trekke merknaden.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet og KS kom også til enighet om at ikke-diskrimineringslov for personer med nedsatt funksjonsevne (universell utforming), meldes opp som kostnadsberegningssak til det 2. konsultasjonsmøtet. KS fjerner sin merknad i kapittel 4 og saken omtales i kapittel 5.

Skard sa at KS ser oppfølgingen av handlingsplan for fattigdom som en oppfølging av FNs 1000-års mål. KS mener kommunesektoren bør være aktiv for å bidra til at 1000-års målene nås og vil jobbe mer med dette framover. Saken kan slik KS ser det være et aktuelt tema i senere møter.

Haga ser fram til spennende oppfølging av 1000-års målene og oppfordret KS til å spille inn saken i konsultasjonssammenheng.

Justis- og politidepartementet

Partene kom til enighet om at det legges inn et tillegg i teksten under nødnett i materialet og at KS trekker sin merknad.

Kultur- og kirke departementet

Randi Øverland viste til at høringsfristen for bibliotekutredningen var 1. mai, og at det ligger noen forslag til endringer i utredningen som berører kommunesektoren.

Olje- og energidepartementet

Enoksen orienterte om at prosessen omkring evaluering av energiloven også blir en evaluering av energipolitikken. Flere eksterne utredninger avsluttes høsten 2007, hvorpå departementet starter det videre arbeidet med evalueringen.

Landbruks- og matdepartementet

Landbruksminister Terje Riis-Johansen viste til at regjeringen i statsbudsjettet for 2007 varslet at ansvaret for veterinærvakt og klinisk veterinærvakt blir vurdert overført til kommunene. Landbruks- og matdepartementet følger opp med en lovendring i vår og ansvaret overføres fra 1.1.2008 dersom Stortinget gir sin tilslutning.

Riis-Johansen viste videre til behovet for å ha en landsdekkende landbruksvikarordning og at man vil foreslå å overføre ansvaret for ordningen til avløserlagene.

Skard sa KS håper man ikke får en rigid landbruksvikarordning, men at kommunene som ønsker det også kan være aktive framover.

Riis-Johansen tok innspillet til etterretning.

5. Kostnadsberegning

Partene var enige om at nødnett og ikke-diskrimineringslov for personer med nedsatt funksjonsevne (universell utforming) meldes opp som kostnadsberegningssaker.

6. Eventuelt

Det var meldt inn tre saker under eventuelt.

Hjemfall - EFTA-domstolen

Enoksen orienterte om at dom i hjemfallsaken i EFTA-domstolen faller til sommeren. Olje- og energidepartementet mener det er grunn til å være mer optimistisk til utfallet av saken nå enn tidligere antatt.

Spilleautomater

Skard viste til vedtak i KS sitt sentralstyre 27.04.07 der det heter at kommunene bør være godkjennings- og tilsynsmyndighet for spilleautomater. KS ønsker derfor en endring av Stortingets vedtak i saken. Dersom Sttingsvedtaket ikke endres, ønsker KS at de sosiale og økonomiske virkningene av spilleautomatorordningen til Norsk Tipping tas inn i som sak i konsultasjonsordningen.

Haga tok imot innspillet og sa at staten skal komme tilbake til om saken skal behandles innenfor konsultasjonsordningen.

Rapport fra arbeidsgruppe om turnusarbeid

Skard viste til at arbeidstakerorganisasjonene har fremmet et forslag om endringer i dagens ordning med hensyn til når en turnus skal ha en arbeidstid på 33,6 timer i uken. KS mener at en ordning som foreslått vil svekke tjenestetilbudet i kommunene i betydelig grad, på kort og særlig på lengre sikt. Forslaget vil etter KS sitt syn medføre en urimelig forskjellsbehandling av dem som arbeider i helkontinuerlig skift og sammenlignbar turnus. KS anbefaler sterkt at nåværende ordning videreføres. Dersom regjeringen vurderer endring i ordningen ønsker KS en dialog om saken.

Haga sa hun noterte seg innspillet og ønsket om samtaler.

Møtet ble hevet kl 14.00.